

Консультація №2 (27.11.2023 р.)

Тема: Початок Української революції

Причини революції

- ⊗ **Національні:** невизнання українців як окремої нації, поділ території України між сусідніми імперіями
- ⊗ **Соціальні:** обезземелення селян. Тяжке становище робітничого класу, бажання буржуазії та інтелігенції приймати участь в управлінні державою
- ⊗ **Економічні:** погіршення економічного становища внаслідок Першої світової війни
- ⊗ **Політичні:** падіння авторитету Миколи II і царизму взагалі

Періодизація Української революції

Березень 1917 – квітень 1918р.
Утворення та діяльність Української Центральної Ради, проголошення її Універсалів

29 квітня – 14 грудня 1918.
Правління гетьмана Павла Скоропадського

Грудень 1918 – листопад 1921.
Встановлення влади Директорії УНР, розгортання та придушення масштабного повстанського руху.

Українська Центральна Рада 4.03.1917 – 29.04.1918

УЦР - спочатку український представницький орган політичних, громадських, культурних та професійних організацій; згодом - революційний парламент України, який керував українським національним рухом

Погляди УЦР на державність

- **Автономісти** - частина українського суспільства та національних політичних сил, що виступала за автономію України у складі Росії (українські есери – УПСР, українські еседеки – УСДРП, українські есефи – УПСФ)
- **Самостійники** – частина українського суспільства та національних сил, які виступали за незалежність України (УПСС соціалісти-самостійники, колишня УНП, УДХП – партія великих землевласників)

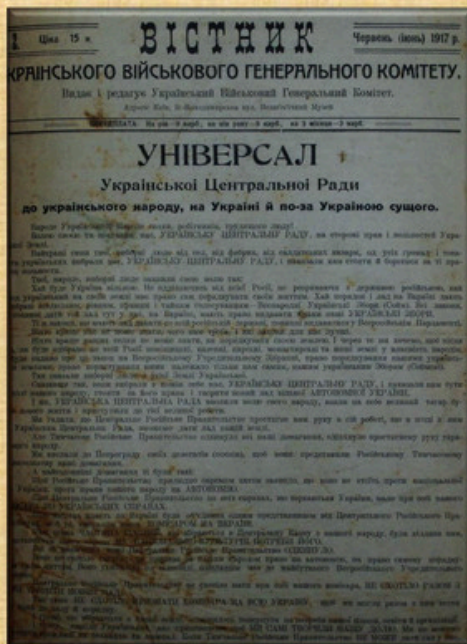

«Центральна Рада повинна бути центром українського політичного життя, вона повинна довершити організацію краю, освідомлювати найширші маси України в політичних завданнях, що тим самим є і освідомленням національним»

Михайло Грушевський, 21 квітня 1917 р.

I Універсал

- ❖ 10 червня 1917 р.
- ❖ Автор тексту – В. Винниченко

Основні положення

- ❖ Україна вільна, але не відокремлена від Росії (автономія).
- ❖ Вищий законодавчий орган в Україні – майбутні Всенародні українські збори або Сойм.
- ❖ УЦР «на чолі нашого народу».
- ❖ Кожен орган місцевої влади, що виступав за інтереси української народу мав негайно налагодити адміністративні зв'язки з УЦР.
- ❖ Місцеву адміністрацію, яка була проти «українства», мало бути переобрано.
- ❖ У населених пунктах, де переважали національні меншини, українці повинні були «прийти до згоди і порозуміння», щоб будувати новий лад.
- ❖ Натомість УЦР сподівалася, що «народи неукраїнські» теж долучатимуться до розбудови автономної України.
- ❖ З наступного місяця запроваджувався «особливий податок на рідну справу», який мав пересилатися до бюджету УЦР.

Наслідки

- Для виконання проголошених намірів 28 червня було створено Генеральний уряд, що набував значення уряду та виконував всі постанови УЦР.
- Тимчасовий уряд Росії прислав делегатів для переговорів, результатом яких стало визнання УЦР крайовим органом російського уряду та поява наступного Універсала.

II Універсал

16 липня (3 липня) 1917 року.

Універсал Української Центральної Ради.

Громадіє землі Української!

Громадіє землі Української! Проглядаючи Протоколи Центральної Ради, ви можете побачити, як Українська Центральна Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності.

Громадіє землі Української!

Громадіє землі Української! Проглядаючи Протоколи Центральної Ради, ви можете побачити, як Українська Центральна Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності. Рада працює за утвердження української державності.

Видаєтья „Лубенського Вістника“.

- Вважається відступом від попереднього документа, оскільки став компромісом між ЦР та петроградським Тимчасовим урядом.
- Ключові результати: крок назад у розбудові автономії України, Тимчасовий уряд і його місцеві органи виконавчої влади змушені були зважати на існування Центральної ради.

Основні положення:

- Центральна рада невдовзі має поповнитися представниками інших національностей, що живуть в Україні.
- Склад Генерального секретаріату буде оновлено та подано на затвердження Тимчасового уряду як вищий краєвий орган місцевої влади в Україні.
- Оновлений Генеральний секретаріат діятиме як представник демократії народу України та виконуватиме владні функції за згодою з революційною Росією.
- Центральна рада підготує та подасть на затвердження майбутнім Установчим збором законопроекти про автономний устрій України.
- УЦР призначить своїх представників до кабінету Військового Міністра, Генерального штабу Росії та Верховного Головнокомандувача. З метою комплектувати окремі військові частини українським населенням.

Наслідки

- Частина петроградських урядовців не сприйняла 2 універсал. Троє міністрів-кадетів залишило кабінет, що призвело до урядової кризи та утворення нового коаліційного Тимчасового уряду.

Одночасно з цим у Петрограді відбулося антиурядове більшовицьке повстання. А вже в серпні новий Тимчасовий уряд поставився до Центральної ради жорстко.

22 серпня (9 серпня) 1917 року в резолюції Центральної ради не визнала дії Тимчасового уряду, підтвердила свою юрисдикцію у всіх дев'яти українських губерніях.

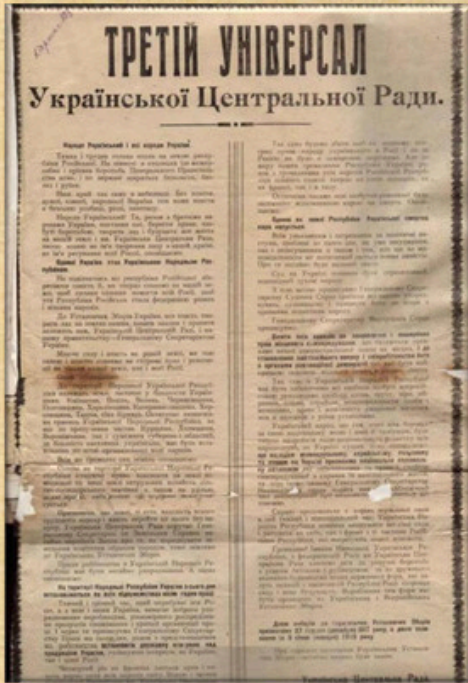

17 серпня (4 серпня) 1917 року петроградський уряд затвердив «Тимчасову інструкцію Генеральному секретаріату», за якою:

- Секретаріат перетворювався на краєвий орган в Україні. Але юрисдикцію було обмежено 5 губерніями (замість 9)
- Генеральному секретаріату не було дозволено вести військові, продовольчі, судові справи, розвивати закордонні відносини, керувати транспортним сполученням і зв'язком.

III Універсал

20 листопада (7 листопада)
1917 року

Ключовий результат: проголошення автономії України.

Основні положення

- Відтепер Україна стає Українською народною республікою.
- Намагатися, щоб Російська республіка стала федерацією народів.
- Центральна рада перебирає всю владу до Установчих зборів України.
- Скасувати право власності на сільськогосподарські землі. Ця земля належить трудящим і має перейти до нього без викупу.
- Запровадити 8-годинний робочий день
- Вжити заходи щодо мирного завершення I світової війни: закликати Антанту та Центральні держави до мирних переговорів.
- Скасувати смертну страту. Амністувати політичних в'язнів. Реформувати судову систему.
- Передбачено появу «національно-персональних» автономій для росіян, євреїв, поляків і інших національностей.
- Вибори до Установчих зборів України призначити на 9 січня 1918 року, початок їхньої діяльності — 22 січня 1918 року.

Наслідки

Проголошення УНР III універсалом відбулося за складнішої політичної ситуації. Центральній раді не вдалося його втілити в життя. Через:

- глибоку політичну та соціально-економічну кризу на теренах колишньої Російської імперії;
- війну з Центральними державами;
- непослідовність і надзвичайну поміркованість самої УЦР в питаннях національного державного будівництва та ставлення до більшовиків.
- Соціалістична Центральна рада гальмувала створення української армії та не сприймала окремі дії колишніх імперських посадовців, які в тій чи іншій мірі підтримували український рух.

IV Універсал

22 січня (9 січня) 1918 року

Ключовий результат: Центральна рада проголосила незалежність України.

Основні положення

- УНР — самостійна суверенна держава українського народу.
- Генеральний секретаріат перейменовано на Раду народних міністрів.
- Рада народних міністрів негайно приступає до раніше започаткованих мирних переговорів із Центральними державами та організовує боротьбу проти більшовиків і «інших напасників, що нищать та руйнують наш край».
- Має з'явитися закон про передачу трудящим землі без викупу з терміном реалізації — до початку весняних робіт.
- Промисловість, що виробляє продукцію для воєнних потреб, має перейти на випуск товарів народного споживання.
- Держава монополізує міжнародну торгівлю з метою контролю внутрішніх цін.
- У банківській системі заборонено всі операції, що пов'язані з фінансовими спекуляціями. Дозволяється кредитувати населення та підприємства для підтримки людей і суб'єктів господарювання.

Наслідки

- Проголошення незалежної УНР дозволило українській делегації виступити повноцінним учасником мирних переговорів в Берестечку (Бресті).

Брестський мирний договір (27 січня 1918 р.)

1. УНР виходила з Першої світової війни
2. УНР і Німеччиною та її союзниками припинявся
3. УНР визнано незалежною рівноправною державою
4. Німеччина й Австро-Угорщина забов'язувалися допомогти УНР відновити контроль над усією територією України.

Внутрішня політика

- Центральна Рада ухвалила низку важливих законів для налагодження життя держави – про громадянство, грошову одиницю, армію, державний прапор і герб, про землю, 8-годинний робочий день.
- Створено систему вищих органів влади УНР: парламент – Українська Центральна Рада з Малою Радою, що діяла між її пленарними засіданнями, уряд – спершу Генеральний Секретаріат, а потім Рада Народних Міністрів, із генеральними секретарствами й міністерствами.
- Постали Український державний банк
- Генеральний суд
- Українська телеграфна агенція
- Встановлено перші дипломатичні відносини з іншими державами

Здобутки

- Створено передумови для національно-культурного розвитку України
- Національні меншини отримали прао національно-персональної автономії
- Були продовжені державотворчі традиції українського народу
- Залучення до політичного життя великих мас українства, набуття досвіду політичної боротьби
- Пробудження національної самосвідомості
- Розпочато процес соціально-економічних перетворень
- Демократизація суспільно-політичного життя
- Було закладено основи мирної зовнішньої політики України

Прорахунки

- Ігнорування такого важливого чинника в державотворчому процесі, як армія
- Не вдалося налагодити рівноправні відносини із сусідніми державами, домогтися справжнього міжнародного визнання
- Непослідовність у реалізації соціально-економічної політики
- Сліпе слідування соціально-економічної доктрині
- Не вдалося сформувати дієвого державного апарату, налагодити постачання міст продовольством, забезпечити порядок і законність
- Не вдалося нейтралізувати соціальну демагогію більшовиків
- Захопленість ідеєю федералізму, намагання втілити її в життя за будь-яких обставин

Історичне значення

- Підняла на новий рівень ідею української державності
- Діяльність Центральної Ради викликала захоплення і була підтримана численними різноманітних верств населення України
- Центральна Рада практично здійснила одвічні прагнення українського народу до свободи і незалежності
- Боротьба під прапором Української революції на своїх героїчних прикладах підготувала покоління, які вибороли незалежність

ЦЕНТРАЛЬНА РАДА

